

1986
grote Maaskantprijs
Rem Koolhaas

JURY
Marcel van Dam
Hans van Dijk
Helga Fassbinder
Moshe Swarts
Piet Sanders

READER
Dorien Boasson

JURYRAPPORT

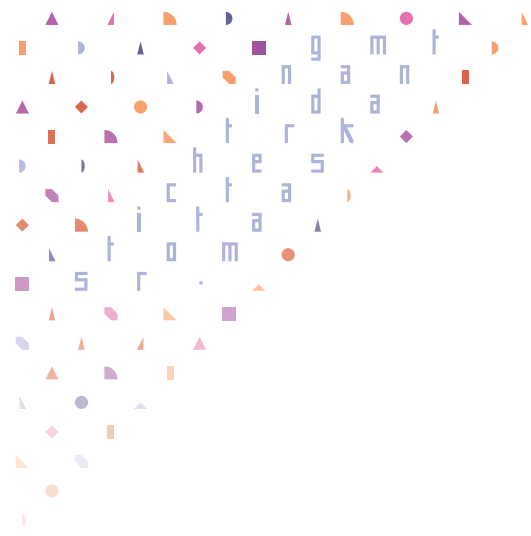
Trefzeker, beeldend en verrassend

De vijfde Rotterdam-Maaskantprijs gaat naar Rem Koolhaas. De juryleden schrijven dat 'de heer Koolhaas deze belangrijke prijs ten volle toekomt vanwege zijn publicaties, vanwege zijn werkzaamheden als docent en vooral vanwege de stimulerende werking die steeds van hem uitgaat als hij in het openbaar over zijn vak spreekt.' Het toenemen van de belangstelling in Nederland voor architectuur is, weet de jury, mede het gevolg geweest van het optreden, de visie en het werk van Koolhaas. Zijn inspiratie is van grote betekenis. Bovendien zijn de juryleden blij iemand te bekronen 'dankzij wie Nederland weer een plaats heeft gekregen op de wereldkaart van eigentijdse architectuur.' Overigens was dat ook het geval met de nominatie van Aldo van Eyck.

De jury legt ook in dit geval ruim verantwoording af ten aanzien van de keuze, achteraf gezien misschien omdat Rem Koolhaas op dat moment wel internationaal beroemd is als analyticus en theoreticus, maar in de praktijk nog maar weinig van zijn ideeën over bouwkunst heeft (kunnen) laten zien. Een 'papieren architect' van wiens gaven en invloed de jury al doordrongen is. Zo betoogt men onder meer: het ging Maaskant bij het instellen van de prijs niet om het bekronen van een oeuvre, een indrukwekkend bouwwerk of een veelbelovend architectonisch ontwerp. Hij wilde eenmaal per twee jaar de aandacht vestigen op publicistisch, docerend of wetenschappelijk werk op het gebied van de architectuur of op activiteiten of ideeën die daarmee samenhangen. Ofwel: serieuze kandidaten en wilde invallen moeten tegen het licht van de statuten worden gehouden.

De juryleden rechtvaardigen hun voordracht van Rem Koolhaas onder meer met: 'Het was daarbij Maaskants bedoeling de plaats van de bouwkunst als sociaal-cultureel gebeuren in het maatschappelijk leven te versterken en een meer intensieve beleving van de gebouwde omgeving te bevorderen. De prijs geeft aan dat de culturele betekenis van de architectuur niet alleen afhankelijk is van haar beeldende, maar ook van haar intellectuele aspecten. Het zijn tenslotte de in woord en geschrift neergelegde gedachten die betekenis geven aan de beelden die onze zintuigen willen veroveren.'

Het boek *Delirious New York* dat Koolhaas in 1978 publiceert, geeft al een

culturele uitstraling die overeenkomt met het doel van de Rotterdam-Maaskantprijs: een versterking van de positie van de architectuur en een meer intensieve beleving van de gebouwde omgeving. Koolhaas neemt daarin New York als voorbeeld voor de grote wereldstad, een fenomeen waardoor tallozen worden gefascineerd, maar waaraan de gangbare architectuurkritiek en geschiedschrijving nauwelijks aandacht heeft besteed. De schrijver heeft met dit boek de metropool 'met terugwerkende kracht' van een manifest willen voorzien. Zowel in binnen als in buitenland heeft het die werking ook terdege gehad. De waardering voor het werk en de activiteiten die Koolhaas als architectuurdocent ontplooit, onder andere aan de Afdeling Bouwkunde van de Technische Hogeschool te Delft, staat onomstotelijk vast. 'Voor een aantal reeds gevorderde studenten kreeg het architectenvak dankzij de ontmoeting met Koolhaas een nieuwe inhoud. Van hem leerden ze dat ze de harde werkelijkheid onder ogen konden zien zonder hun fantasieën daarbij op te offeren. En ook dat moderne architectuur veel rijker is dan ze op dat moment hadden geleerd.'

Tenslotte spreekt de jury grote bewondering uit voor de wervende en intense wijze waarop Koolhaas publiekelijk over het vak spreekt. In lezingen, gastcolleges, forumgesprekken en interviews hebben zowel architecten als andere geïnteresseerden hem leren kennen als een man die zijn eigen gedachten op een trefzekere, beeldende en verrassende wijze onder woorden brengt. Uitzonderlijk is ook dat hij de denkbelden van zijn collega's niet alleen uitstekend kent, maar er ook openbaar en kritisch over spreekt. De betekenis van een dergelijk veelzijdig en briljant architectuurcommentaar mag nooit worden onderschat. 'Wie Rem Koolhaas heeft horen spreken, zijn boek heeft gelezen, of zijn lessen heeft gevolgd, kijkt op een andere, intensieve manier naar de gebouwen, steden en parken, die we bewonen en gebruiken,' aldus besluiten de juryleden hun rapport.